

ARONAS

PAGASTA VĒSTIS

Aronas pagasta
pārvaldes
izdevums

Nr. 101
APRĪLIS
2022

Turpinot aizsākto par Aronas pagasta MĀJSTĀSTIEM

Iepriekšējās „Aronas pagasta Vēstis” publicējam pirmos iesūtītos Aronas pagasta Mājstāstus. Pa šo laiku esam saņēmuši vēl interesantus stāstus, ar ko padalījušies mūsu pagasta iedzīvotāji. Lai Jums interesanti iepazīties ar pagasta vēsturi un aicinām iesaistīties arī pārējos! Kas zina, iespējams, mums galā izveidosies skaista grāmata par Aronas pagastu!

„Kalna Lazdieši”

Atsaucoties uz biedrības „ARONAS PĪLĀDZIS”, kas uzsākusi vākt datus par seno pagasta vēsturi, stāstus par pagasta cilvēkiem, to likteņiem un viņu dzimtām mājām, to celšanas gadu.

Vija Biseniece (dzimusi Kaparkalēja) un es, Alfrēds Tiltiņš, kopā ar māsīcu dalīsimies atmiņās par „Kalna Lazdiešu” mājām, to senčiem, viņu likteņiem. Mēs bijām tie, kuri beidzamie dzīvojam un pavadījām savu bērnību tur.

Jēkaba Kaparkalēja tēvam Andrejam 1800-septiņdesmitajos gados no Lodes muižas zemēm tika izdalīta zeme saimniecības „Kalna Lazdieši” veidošanai ar izpirkšanas tiesībām. Uz zemes pirkšanas pārdošanas līguma Andrejs savu parakstu apliecinājis ar trīs krustiņiem – apmēram šādi: „XXX”.

Jēkaba un Karlīnes ģimenē piedzima dēls Jānis un 1905. gadā piedzima dēls Augusts. Augusts palika saimniekot „Kalna Lazdiešu” mājās,

bet otrs dēls Jānis iegādājās īpašumu Oļu pagasta „Spaļos”.

1939. gadā Augusts bija noskatījis vienu no Mīles Tiltiņas meitām vārdā Milda, kura strādāja par kalponi Kusas pagasta „Liepāru” mājās pie saimnieka Eduarda Jaunrubēņa. Milda un Augusts „Jā” vārdiņu deva viens otram tā paša gada 17. septembrī. 1939. gada 17. decembrī Augusta un Mildas ģimenē piedzima meitiņa, kurai deva vārdu Vija.

Nevaru pateikt, kāpēc visas apkārtējās mājas – „Jurcēni”, „Liepāres”, „Jaunzemi”, „Ziemcieši”, „Saulgoži”, „Kalna un Lejas Šķūri” – atradās tā sauktajā Kusas pagasta „Melnajā galā”. „Melnais gals” savu iesauku dabūja varbūt tāpēc, ka tās atradās pagasta nomalē un šo saimniecību zemes robežojās ar Oļu, Kārdzabas, Liezēres un Lidēres pagasta zemēm. „Kalna Lazdiešu” saimniecība sastāvēja no sekojošām ēkām:

- dzīvojamā māja – pusi no mājas aizņēma ķēķis – tā saucamā virtuve ar klona grīdu (varbūt tautā saukta „kula grīda”); ķēķī bija plīts kopā ar maizes krāsni; pie dzīvojamās mājas no tēstiem balķīšiem bija četrstūrainā aka ar koka vindu ūdens smelšanai;

- pakalnā uzmūrēta no akmeņiem mūra kūts, galā piebūvēts vāgūzis ziglietu turēšanai un norobežots ar stīlņiem zirgu turēšanai;

- netālu uzbūvēts siena – labības šķūnis ar galā piebūvētu gul-

būvē riju ar ārdiem un akmens krāvuma krāsni bez skursteņa;

- pie rijas netālu bija klētiņa ar apcirknēm graudu glabāšanai.

Visas saimniecības ēkas bija uzceltas kalnā, bet dzīvojamā māja ar aku lejā. Visi spaiņi ar ūdeni un barības spaini lopu dzirdināšanai un ēdināšanai bija jānes kalnā. Atceros no kūts virca pa mazu grāvīti sūcās uz dzīvojamās mājas galā esošo dārziņu, kurā labi padevās dārzeni, it sevišķi sīpoli.

Saimniecībai bija sarūpēts inventārs – arkli, atsperu un tapu ecēšas, divzirgu zāles pļaujmašīna, zirga siena grābeklis, kartupeļu rokama mašīna ar nūjiņām, labības kūlišu pļaujmašīna un cits sīkais inventārs.

1941. gada 22. jūnijā Vācija uzbruka Padomju Savienībai un jūlija sākumā Latvijā sāka valdīt vācieši. Madonā un tās apkārtnē sākās etniskā tīrīšana. Pirmie upuri bija ebreji, to ģimenes locekļi, bērni, pat zīdaiņi. Viņu dzīve beidzās nošaujot Smeceres silā...

Visi šie vardarbības akti notika bez jebkādas izmeklēšanas un tiesas. Kas tad bija tie, kuri uzrādīja arestējamās ģimenes un to locekļus un aizveda uz apcietināmo izolatoru Madonā, no kura ņēma arestētos un konvejēja uz Smeceres silu nošaušanai. Madonā daudzās vietās bija uzraksts „judenfrei”.

Bez ebreju tautības cilvēkiem apcietināja un arestēja visus tos, kuriem bija kaut kāda saistība ar komunistisko partiju. Tie bija citādi do-

mājošie ar citādiem uzskatiem par dzīvi. No Kusas pagasta tika arestēti un apcietināti Augusts Kaparkalējs, Zaļkalns, Leimanis, Paulikijs Bromults, Putniņš.

Saimniecības „Lazdieši” liktenis palika Jēkaba (invalīda ar vienu kāju), Karlīnes (ievērojamos gados) un vedeklas Mildas rokās, kura gaidīja atvasīti un 7. septembrī sagaidīja dēlu Imantu, kuru nebija lemts redzēt tēvam Augustam. Par Augusta miršanas dienu uzskata 1941. gada 8. augustu. Pēc Vijas atmiņu stāsta no savas mammas: „jo policijas darbinieks pagastā pavēstījis, ka 8. augustā esot likvidēti pēdējie ebreji un Kusas pagasta komunisti”.

Māsa Marianna bija spiesta pārcelties no Lazdonas pagasta „Midzeņiem”, kur strādāja par kalponi, uz „Lazdiešiem” palīgā saimniekot, te nācās abām sievietēm veikt visus vīriešu darbus. Te sākās mana bērnība un es paliku par pilntiesīgu Kusas pagasta iedzīvotāju. Sarkanā armija ar sīvām cīņām strauji devās uz priekšu, vācieši atkāpās, bet atkāpjoties dzina bēgļu gaitās. Atgriežoties no bēgļu gaitām bija ik uz soļa redzama postaža – mājai un citam ēkām jumti ložu un šķembu caururbti, logiem izbiruši stikli, dēļi norauti no saimniecības ēkām, izmantoti bunkuru izbūvei, sagādātais siens izvazāts pa tranšējām, apkārtne arī drūma, telefona vadi saraustīti, daudziem kokiem galotnes nošautas, palikuši pliki koku stumbri. Lauki sabumboti, arī „Lazdiešu” pļavas un ganības. Nav jau arī saudzēti zirgu vilkmes siena grābeklis (vienīgi riteņi spēja sabojāt, pārējie dzelži bija spēcīgāki un stiprāki). Sliktāk klājās labības kūlišu pļāvējam – platforma ložu un šķembu cauršauta un čuguna detaļas nebija remontējamas. Gulbūves siena šķūnīša jumts kā plācenis gulēja pļavas vidū, baļķi izmantoti bunkuru celtniecībai. Arī siena – labības šķūnis netika saudzēts – noplēsti visi dēļi, jumts balstījās uz stāvbūves stabiem. No Šķūru mājām vēl ilgi varēja redzēt jumtu uz stabiem.

MĀJASSTĀSTI

Pļavās bumbu bedres izmantotas kur peldēties. Viena vērtīga bumbu bedre bija, jo divas bumbas bija nokritušas blakus, garāka peldēšanai.

Pēc pārciestajām smagām bēgļu gaitām 1944./1945. gada ziema darīja savu. Uz viņsauli vispirms devās Karlīne, tad vedeklas Mildas māte Mīle un visbeidzot invalīds Jēkabs, redzēdams to postu un nabadzību un kā divas sievietes ar trim mazgadīgiem bērniem cīnās par izdzīvošanu – negribēdams būt ceturtais, pats sev pielika punktu (pakaroties). Atmiņā palikusi šī istaba kā vēsa un neviesmīlīga, ilgi negribējās tanī uzturēties, vairāk dzīvojam pa ķēķi un otru istabiņu.

Pavasārī tika dots saimniecībā uzdevums apsekot teritoriju un aprakt kritušos karavīrus. Arī es redzēju to procesu. Ķermeņi jau bija sākušies dalīties, kaut kas jau bija novilcis zābakus un drēbes (laikam bija kreklis atstāts), tad ar kūtmēslu ķeksi, ar ko novelk kūtmēslus no ratiem, pa daļām ievilka tuvējā tranšējā un apbēra ar zemi. Tā beidzās šo nevainīgo cilvēku dzīve, te tika aprakti viņu nākotnes plāni un sapņi.

Uz šīs izpostītās zemes un ar izpostīto iedzīvi saimniekot uzņēmās vedekla, atraitne Milda ar diviem mazgadīgiem bērniem – meitu Viju un dēlu Imantu, palīgos saimniekot devās māsa Marianna ar mazgadīgo dēlu Alfrēdu, bet trešā māsa Elza strādāja Cesvaines slimnīcā.

Mums, trim bērniem, bija uzticēta lopu ganišana – pāris liellopu un mazs aitu bariņš. Bet abām sievietēm bija jāuzņemas visi lauku darbi – zemes aršana, ecēšana, sēšana, pļaušana, ražās novākšana, graudaugu kulšana, kaltēšana, tīrīšana. Bija jau arī par ziemu padomāts – saimniecībai bija uzlikts izcirst 10 m³ kokmateriālu, tā kā saimniecībā bija zirgs, bija arī norma izvest (atceros, ka bija jābrauc uz Taurupes staciju vest kokmateriālus, tad devās ceļā uz vairākām nedēļām). Valstij obligāti sagādē bija jānodod piens,

gaļa, vilna, olas – ar šīm nodevām kaut kā jau tika galā, bet ar graudu nodošanu klājās pavisam bēdīgi, jo graudu iegūšanas process ir daudz sarežģītāks. Par plāna nepildīšanu labi, ka neaizsūtīja uz Sibīriju, bet ar mantas aprakstīšanu iztika (personīgās mantas jau nekādas nebija), aprakstīja govi, kuru aizveda uz Lodes fermu.

Pēc 1949. gada 25. marta deportācijām strauji sāka dibināties kolhozi un bijām „brīvprātīgi” spiesti iestāties kolhozā „Zemes spēks”. Milda ar bērniem pārcēlās uz dzīvi Lodē, kopt un slaukt govīs, bet Marianna pārcēlās uz dzīvi Stalīdzēnos, kur arī kopa un slauca govīs. Visu zemi apsaimniekoja kolhozs, atstājot ģimenei līdz 0,5 ha dārziņam un 0,5 ha ganībām jaunajā dzīves vietā. Tā mājas un ēkas palika ar cauršautiem ložu jumtiem, laika zobs darīja savu un padarīja arī.

90-tajos gados valsts atguva savu neatkarību, īpašnieki atguva savus īpašniekus, sākās zemes privatizācija, zemi atdeva īpašniekiem un mantiniekiem, tāpat zemi piešķīra ne mantiniekiem ar izpirkšanas tiesībām jaunu saimniecību veidošanai. Vija un Imants kā likumīgie mantinieki arī saņēma savu senču „Kalna Lazdiešu” zemi. No ēkām palikuši pamati un gruvešu kaudzes, bet līdzīgs stāvoklis mantiniekiem arī tuvā un tālā apkārtnē, meliorācijas objektos nevar atrast mājvietu, to pamati un drupas aizvestas uz akmeņu kaudzēm.

Aronas pagastu apsaimniekoja padomju saimniecība „Viesiena” ar vairāk kā 14 000 ha lielu platību ar sekojošu diezgan lielu tehnikas nodrošinājumu – kāpurķēžu un riņķtraktori apmēram līdz 80 gab., kombaini graudu novākšanai vairāk kā 15 gab., graudu kaltes – 4 gab., darbnīcas – 3 gab., liellopi, jaunlopi, cūkas, aitas.

Mantinieki paņēma savu mantojamo zemi, saimniecību pārveidoja par paju sabiedrību „Zeme” ar mazāku platību. Pirmajos gados laukos sākās īsta rosība, zemi ara, sēja labi-

bu, veda uz dzirnavām, mala miltus, taisīja putraimus, grūbas, mannas putraimus, slauca govīs, nesa pienu uz ceļa malās uzbūvētiem steķīšiem (galdiņiem). Tāpat liela rosme bija mazdārziņos. Kusā, tuvumā dzīvesvietai, nebija iespējams ierādīt dārziņu, jo apkārt bija mantinieku zemes. Dažs mantinieks palūdza atbrīvot zemi no dārziņiem un cil-

„ŽAGARI”

1. Laikā no 1909. līdz 1912. gadam celtas „Žagaru” mājas saimnieka Andreja Žuniņa dzīves laikā. Viņa sieva, 20 gadus jaunāka, Elīna Žuniņš (dz. Zariņa) pēc kāzām pārnāca uz dzīvi „Žagaros” no „Šķūriem”. Viņiem tika piešķirta zeme 30 ha. Māja neliela, vienstāvu, celta koka gulbūvē, kūts – akmens mūra (celta 1924. g.) un neliela koka kūtiņa cūkām, klēts – gulbūve (celta 1890. g.), rija – koka stāvbūve (celta 1890. g.).

2. 1998. gada 7. aprīlī „Žagaru” mājās sāk saimniekot mazmazdēls Sandis Raubiškis kopā ar sievu Daci Raubišku (dz. Urtāne). Ar viņiem kopā dzīvo viņu bērni: Arita, Arvis un Anrijs.

3. Andrejs Žuniņš bija zemnieks.

4. Kara laikā māju īpašnieki devās bēgļu gaitās uz Kurzemi. Frontes līnija garām Žagaru mājām negāja, tāpēc māja, kūts un klēts palika neskartas. Kad Žuniņu meita Ksenija Bārda ar ģimeni atgriezās, „Žagaru” mājās jau saimniekoja citi, tāpēc viņiem mājvieta bija jāmeklē citur. Ksenija tiesības uz savu īpašumu atguva tikai 1992. gadā.

Pēckara gados mājai tika piebūvēta ķieģeļu veranda, kūtij un klētij uzlikts šifera jumts. No 1993. līdz 1998. gadam īpašums bija neapdzīvots. 1998. gadā mazmazdēls Sandis sāka īpašumu atjaunot. 1999. gadā kūts tika pārbūvēta par saimniecības ēku, uzlikts jumts, no 2003. līdz 2007. gadam pārbūvēja dzīvojamo māju – paplašināja par divstāvu, piebūvēja garāžu un priekškoridoru, nomainīja jumta segumu. 2013.

MĀJASSTĀSTI

vēki bija spiesti raut ārā ogulājus, iestādītos augļu kociņus, plēvju mājiņas novākt, tā sagatavojot tīrumu graudaugu sējai.

Visu laiku bijām dzīvojuši, strādājuši un ražojuši komandekonomikas apstākļos, bet pienāca laiks dzīvot, strādāt un ražot brīvā tirgus ekonomikas apstākļos, kur zeme un kapitāls ir privātīpašums. Ražotājam

pašam jāmeklē tirgus, patērētājs.

Nākošajām paaudzēm novēlu veiksmīgi iejusties jaunajos dzīves apstākļos, saudzēt Latvijas dabu, ūdeņus, neizsaimniekot nacionālās dabas bagātības – mežus un kūdras purvus. Būsim par brīvu, neatkarīgu un pārticīgu Latviju!

Ar cieņu, **Vija un Alfrēds**
2021. gada 14. decembrī, Kusā

gadā piebūvēja āra terasi.

5. Nav īpašu notikumu.

6. Dzīvojamā mājā centrā bija liela maizes krāsns – to nojauca 1997. gadā, jo bija sliktā stāvoklī. Blakus dzīvojamajai mājai bija klēts, saglabājusies autentiska no

pirmsākumiem, diemžēl 2010. gada septembrī zibens to nesaudzēja – klētiņa nodega, līdz ar viņu visas mājas senlietas. Līdz mūsdienām saglabājušās ir kūts – saimniecības ēkas akmens sienas, dzīvojamā ēkā velvju pagrabi un gulbūve ar sijām,

rijas akmens mūris, betona grīda. Saglabāti daži Ksenijas Bārdas rokdarbi un izšuvumi un viņas māsas Martas porcelāna servīze.

7. Nākošajām paaudzēm gribam saglabāt to, kas vēl skatāms šobrīd, atjaunojam mežu, tīram aizaugušās platības, uzturam pļavas, mums ir arī savs avots, no kā ņemam ūdeni. Ir saglabātas senču fotogrāfijas, zinām un kopjam senču kapavietas.

8. Mājas cēlājiem Andrejam un Elīnai bija 20 gadu starpība, viņu laulībā dzima divas meitas – Marta (1910) un Ksenija (1915). Andrejs aizsaulē devās 60 gadu vecumā, Elīna – 79. Apglabāti Grostonas kapos. Saimniecību pārņēma viņa jaunākā meita Ksenija. Vecākā meita Marta apprecējās ar Latvijas armijas virsnieku Jūliju Kraftu, pārsvarā dzīvoja Rīgā, pēckara gados Aronas pagasta „Šķūros”. Viņiem bērnu nebija, toties dzīvoja ļoti grezni. Dzīves nogali Marta pavadīja pie māsas Ksenijas. Apglabāta Līdēres kapos. Ksenija apprecējās ar Helmutu Bārdu, viņš strādāja Oļu pienotavā par sviesta meistarā. Brīvajā laikā strādāja savā saimniecībā „Šķūros”. Viņiem bija meita Dzidra. Kad atgriezās padomju vara, Helmutu un vēl piecus jauniesus no Zelgauskas arestēja par „dzimtenes nodevību”. Tā arī neviens no viņiem neatgriezās... Ksenija kopā ar meitu Dzidru palika saimniekot „Šķūros”. Viņsaulē devās 93 gada vecumā, apglabāta blakus vecākiem Grostonas kapos.

9. Mūsu dzimtā ievērojamu cilvēku nav. Visi strādāja un vēl aizvien to turpina darīt Madonas novadā. Senākais datējums ir par skolotāju ... Žuniņš, Andrejs bija zemnieks, Ksenija mājsaimniece, strādāja kolhozā, Dzidra Raubiška, Ksenijas meita, bija policijas darbiniece, mazmazdēls Sandis Raubiškis ir pašnodarbinātais, strādā auto krāsošanas nozarē.

Dzidras Raubiškas vārdā nosūtu vēsturiskos faktus par „Žagaru” mājām

Dace Raubiška

Uzaicinājums Aronas pagasta iedzīvotājiem

Mēs negribam aizmirst sava pagasta vēsturi, stāstus par cilvēkiem, notikumiem, mājām. Tāpēc ļoti lūdzam Tevi, Aronas pagastā dzimušo, augušo, dzīvojošo, atsaucies, pastāsti mums par savu dzimtu, dzimtas māju, dzimtai liktenīgiem notikumiem. Brīnišķīgi, ja atrastos senākas fotogrāfijas par mājām, tās cēlājiem (apkopotu digitāli).

Mūsu pagasts ir bagāts ar interesantiem cilvēkiem un spilgtiem notikumiem. Ja tev radusies vēlme un iedvesma dalīties savā mājās stāstā, savu anketu sūti: aronaspiladzis2013@inbox.lv

Priecāsimies, ja Jūs atbildēsiet par savām dzimtas mājām uz sekojošiem jautājumiem:

1. Jūsu mājas celšanas gads (ja nav zināmi precīzi, tad aptuveni), zināmie fakti par celtniecību, meistariem, mājas cēlāja (saimnieka) vārds, uzvārds, celtniecības materiāls.

2. Tagadējie māju īpašnieki, no kura gada, kāda radniecība ar mājas cēlāju.

3. Mājas cēlāju nodarbošanās (zemkopība, amatniecība, ierēdniecība u.c.)

4. Mājas liktenis (pārbūvēta, renovēta, pirka u.c. vismaz pēdējos 100 gadus, bet, ja māja senāka, nepazaudējam neko)

5. Īpaši notikumi, kas saistās ar mājām, cilvēkiem, likteņiem (represētie, uz pilsētām aizdevušies, atgriezušies u.c.)

6. Kas saglabājies no senākiem laikiem (nepārbūvēta būve, krāsns, dzimtas galds u.c.)

7. Ko es vēlos saglabāt nākošajām paaudzēm?

8. Stāsts, kas raksturo šo māju cēlāju dzimtas likteņus, rakstura īpašības.

9. Cilvēks no šīs dzimtas (pat ja nedzīvo Aronas pagastā) ir bijis sabiedrībā pazīstams cilvēks, vai ir izcēlies ar kādu īpašu talantu (pagasta darbinieks, gleznotājs, muzikants u.t.t.).

Biedrība „ARONAS PĪLĀDZIS”

Pavasaris Kusas pamatskolā

Šis rindas rakstu īsi pirms skolēnu pavasara brīvdienu beigām. Pirmdien, 21. martā, sāksies spraigākais mācību gada noslēguma cēliens ar 9. klases izlaidumu finišā. Esam ierastā darba ritmā, tomēr visi apzināties, ka nekas šobrīd nav kā parasti. Pat bērnu brīvā laika sarunās ir ienākusi kara tēma. Vai no tās ir iespējams norobežoties, piemēram, aizbraucot kaut kur tālu?

Dažas dienas biju aizceļojis uz „mūžīgo” pilsētu Romu, lai dabā redzētu kultūras un mākslas pieminekļus, par kuriem mācāties vēstures grāmatās. Mikelandželo, Rafaels, Siksta kapella, Pantenons, Kolizejs – itāliešu bērniem tā ir parasta ikdiena, bet man – sen lolota sapņa papildījums. Starp šiem Eiropas kultūras šedevriem izjutu gadu tūkstošu elpu, taču nekur neradu patvērumu no kara draudu uzmācības. Nebeidzamie antīko drupu kalni, iekarojumus slavinošie obeliski, kolonnas un triumfa vārti, bruņotu karavīru posteņi cilvēku pulcēšanās vietās, Ukrainas karodziņi, pretkara plakāti, mītiņi laukumos, sprediķi dievnamos – no tā nebija iespējams izvairīties. Īpaši emocionāli atceros pirmo vakaru Romas centrā, kad no pakalna vēroju saulrietu. Likās, ka senās pilsētas trokšņi ir pieklusuši. Ieleju pildīja vakara miers un rietošās saules gaisma. Pēkšņi no dziļās ielejas – no Venēcijas laukuma un Trajāna kolonnas puses – sāka skanēt uz vijoles atskaņota smeldzīga ukraiņu melodija, un es skaudri atgriezos tagadnē.

Romā citām acīm ieraudzīju nēcilo baloža tēlu, kas tik daudzās variācijās atkārtojas Vatikāna Sv. Pētera katedrāles interjerā. Kamēr katrs spēsim sajūst šo balodi sevī, miers uzvarēs karu.

Kara un miera tēma pēdējās nedēļās pirms brīvdienām skolā ienāca pēkšņi un neplānoti. Mācību stundās skaidrojām savu attieksmi pret šo bērniem mazpazīstamo šausmu pasauli, kas tik ļoti atšķiras

no telefonos un datoros iecienītajām karaspēlītēm. Vecāko klašu skolēni masu informācijas līdzekļos meklēja karu raksturojošos briesmīgos vārdus, noskaidroja raksturīgākos un to nozīmes, tad meklēja tiem pretējos vārdus – antonīmus, tā nonākot pie domām un sarunām par svarīgākajām lietām mūsu katra dzīvē – miers, mīlestība, līdzjūtība, laipnība, draudzība, solidaritāte. Kam sakām savu JĀ? Kas mums katram pirmajā vietā? Kā stingri nostāties miera pozīcijās, nevairojot agresiju sevī un pasaulē? Ieklausījāties nacionālo valodu daudzveidībā un skaistumā, zīmējām pretkara plakātus, izteicāmies par cilvēku galvenajām vērtībām – dzīvību, brīvību, tēvzemi. Mācību uzdevumos bija iekļautas arī pārrunas par krīzes somas saturu.

Neviens nezina notikumu turpmāko attīstību. Iespējams, ka mums skolā būs jāuzņem kāds ukraiņu bērns, varbūt pat vairāki. Esmu aplicinājis gatavību to darīt, ja būs

nepieciešams. Domāju, ka bērniem iejušanās svešā valodas un kultūras vidē no abām pusēm varētu būt interesants un bagātinošs process. Pašlaik mūsu skolēnu nacionālais sastāvs ir izteikti viendabīgs, kaut arī daudziem ģimeņu radu rakstos redzam dažādu tautību pārstāvjus. Interesanti, ka latviešu valodas un literatūras stundās veiktajā aptaujā atklājās, ka starp mūsu skolēnu senčiem un radiem ir ne mazāk kā 15 dažādu dzimto valodu lietotāju.

Kara tematika ir atstājusi otrajā plānā COVID sērgu, ar ko cīnāmies pēdējos divus gadus. Lai arī ārkārtas situācija ir atcelta un pēc brīvdienām skolā vairs nenotiks kopēja klašu testi, slimība nav izzudusi. Turpmākā skolēnu kontrole notiks ar individuālo antigēna testu palīdzību divreiz nedēļā. Šie testi veicami mājās pirms došanās uz skolu. Turpināsies arī sejas masku lietošana. Septiņās vairāk noslogotajās klašu telpās ir uzstādīti sensori – gaisa kvalitātes mērītāji. Pārsniedzot pieļaujamo CO₂ koncentrāciju, sensors signalizē par nepieciešamību izvēdināt telpu.

Mācību darbs visu laiku, atskaitot 4 dienas februārī, ir norisinājies klātienē. 3. un 6. klases skolēni ir paveikuši plānotos valsts diagnosticējošos darbus, lai noskaidrotu turpmākajā laikā veicamos uzdevumus.

Mazinoties COVID laika publiskajiem ierobežojumiem, no 1. marta skolēni piedalījušies vairākos ārpuskolas pasākumos, kā sacensībās „Baložu velodrošība 2022”, Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja apmeklējumā, mācību stundā dabā kopā ar Māri Olti Ērgļos. Interesantu pieredzi guva skolēnu mācību uzņēmumu „Klabinātāji nāk!” un „Noderīgi nieciņi” dalībnieki, piedaloties mācību uzņēmumu pasākumā „Cits bazārs”. Sīkāk par šīm un citām aktivitātēm varat uzzināt skolas mājas lapā (kussaskola.moze.lv). Vēl atzīmēšu

mūsu skolēnu panākumus Latviešu valodas aģentūras radošo darbu konkursos. Šā gada konkursā „Tu esi Latvijas dārgums” atzinība Reinim Bulderam (4. kl.). Bet tikko iznākušajā krājumā par aizvadītā gada radošo darbu „Mans grāmatplaukta stāsts” publicēti Emīla Vageļa (6. kl.) un Laimas Zālītes (6. kl.) darbi.

Klases centušās veselīgi pavadīt laiku svaigā gaisā. 8. un 9. klase devusies uz slēpošanu Rēķu kalnā (paldies „Rēķu kalna” pārvaldniecei Agritai Ozoliņai par atbalstu un vienmēr sirsnīgu uzņemšanu!), 5. klase aizvadīja jauku dienu Smecces sila trasēs, 6. klase mācījās iekurt un uzturēt uguni ziemas apstākļos. Nedēļā pirms pavasara brīvdienām sadarbībā ar biedrību „Sportiskais gars” noorganizējām Veselības nedēļu ar virkni aktivitāšu laukā un telpās: rīta rosme-vingrošana (1. – 9. kl.), fotoorientēšanās (1. – 9. kl.), Sniega diena (1. – 9. kl.), nūjošanas nodarbība (8. – 9. kl.), basketbola nodarbības (1. – 9. kl.), velodrošība (1. – 5. kl.). Paldies Aronas pagasta sporta organizatoram Ventam Ikauniekam un sporta skolotājam Agnim Beķerim par ieguldīto darbu!

Turpinot līdzīgus pasākumus, mūsu mērķis ir pilnveidot sadarbības prasmes, mazināt psiholoģisko spriedzi un stiprināt mūsu vienotību, kas ilgajos attālināto procesu mēnešos bija mazinājusies vai piemirsusies. Tas vienlīdz attiecas gan uz skolēniem, gan uz skolotājiem, gan uz vecākiem. Tuvākajā laikā atjaunosim skolas padomes klātienas aktivitātes.

Pavasārī (aprīlī) mūsu skolai

plānots kārtējās akreditācijas process. Lūdzu atbalstoši un ar sapratni izturēties pret akreditācijas komisijas vai skolas rosinātām aptaujām šī darba laikā. Mums svarīgi vienoties par turpmākajiem pieturas punktiem skolas dzīves organizēšanā. Atcerēsimies, ka 2023. gada pava-

sarī mēs visi kopā atzīmēsim Kusas pamatskolas 100. dzimšanas dienu. Iesim uz šiem svētkiem ar kopīgi paveikta darba apziņu un palāvību uz saviem spēkiem!

Agris Sārs,

Kusas pamatskolas direktors

Pavasara sveicieni Jūsmājās!

Kaut arī pie mums vēl ir bieza sniega kārtā, visur ir jūtams pavasaris. Palēnām aktīva rosīšanās atgriežas MC „1. stāvs” – sākot ar to, ka nu jau brīvāk var apmeklēt MC „1. stāvs” arī ikdienā, ne tikai ierobežotās nodarbībās.

Radoši un sekmīgi biedrība „ARONAS PĪLĀDZIS” ir realizējusi Madonas novada fonda, Madonas novada pašvaldības atbalstīto LAD projektu „Šujam tālāk” (projekta Nr. 20-05-AL23-A019.2206-000005), vēl gaidām, līdz nokūsis sniegš, lai varētu doties uz „Mailīšu Fabriku”, finiša taisnē ir otra projekta „Apmācības darbam Skaņu ierakstu studijā” (projekta Nr. 20-05-AL23-A019.2206-000004) realizācija. Beidzot klātienē var notikt darbošanās „SIS Kusā”. Prieks par puīšiem, kuri iesaistījušies un apgūst jaunas zināšanas un prasmes, kā darboties Skaņu ierakstu studijā, arī pati esmu apgūvusi pašus elementārākos soļus, lai varētu ierakstīt un saglabāt ierakstu tālākai lietošanai. Projekta noslēgums bija 26. martā, kad dalībnieki devās uz Rīgu, lai iepazītos ar nodarbību vadītāja skaņu ierakstu studiju „Msonic”. Tikšanās sākumā Vadims iepazīstināja ar savu darbošanos studijā, puīši apguva jaunas teorētiskās zināšanas un tad jau arī varēja praktiski apgūt ierakstu veidošanu. Kā paši puīši atklāja, tas nemaz nav tik viegli – uztraukums dara savu, balss neskan brīžiem tik droši un skaidri, kā vajadzētu, lai ieraksts būtu labā kvalitātē. Puīši saprata to, ka ar vienu reizi nepietiek, ir jāiegulda liels darbs, lai gala rezultāts būtu ausij tīkams. MC „1. stāvs” Skaņu ierakstu studijā šobrīd noris aktīva darbošanās, interese ir daudziem, atliek novēlēt, lai šī vēlme darboties neapsīkst un veidojas interesanti ieraksti. Prieks par paveikto!

Gan projekta „Šujam tālāk”, gan projekta „Apmācības darbam skaņu ierakstu studijā” sekmīga realizācija bija iespējama, pateicoties Madonas

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Aigars Čerņiņš un Jurgis Zommers mācās darboties ar aprīkojumu.

Apmācību vadītājs Vadims mācību procesā.

Ģirts Švēders un Ivis Bogdanovs apgūst ko jaunu.

novada fonda, Madonas novada pašvaldības atbalstam (līdzfinansējuma daļa abos projektos 10% apmērā no kopējām projektu izmaksām), Lauku atbalsta dienesta atbalstam. Pateicamies par sadarbību Aronas pagasta pārvaldei!

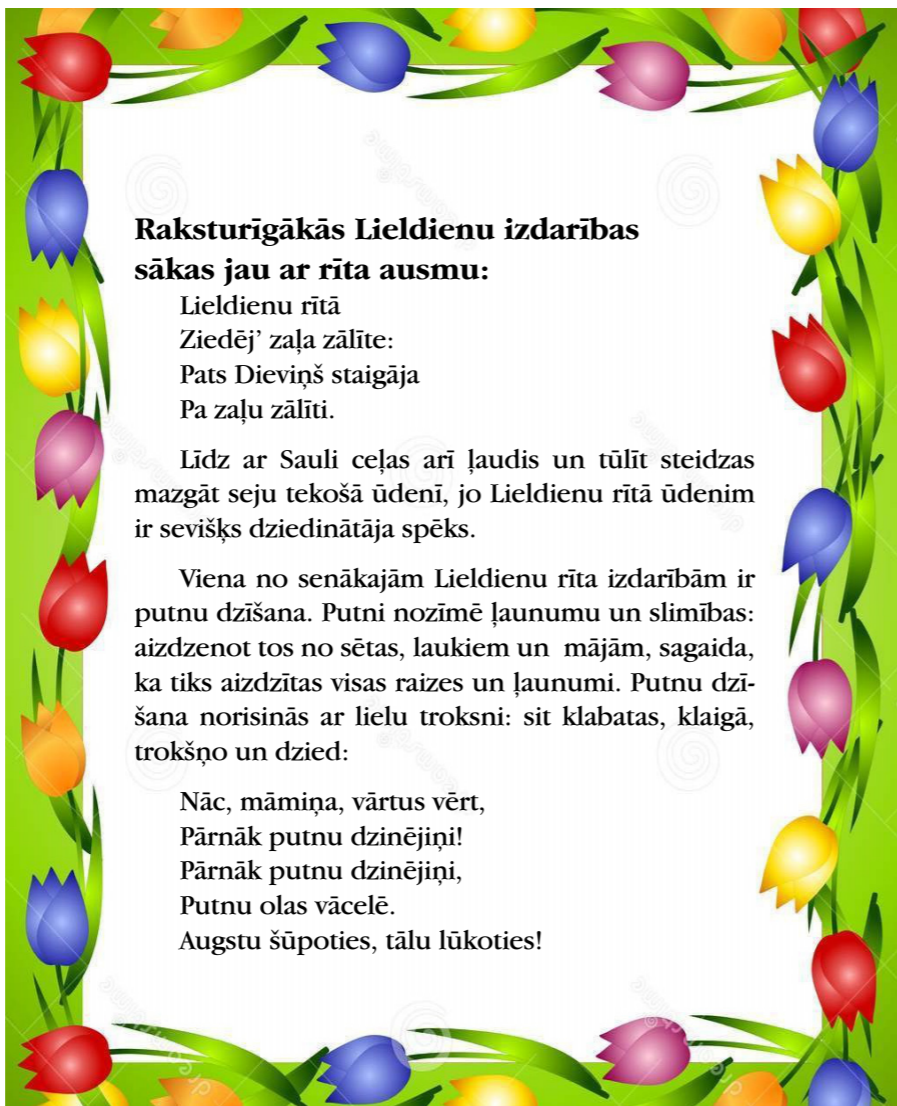
Biedrības „ARONAS PĪLĀDZIS”
Projektu vadītāja **Iveta**

Gaidot 2022. gada projektu konkursus, jau ir idejas par darbošanos ne tikai „SIS Kusā”, bet arī aktivizējas jaunieši, kuri ir gatavi iesaistīties dažādās aktivitātēs, lai uzlabotu savu apkārtni, kur pašiem patīk uzturēties. Pagājušā gadā jauniešu paveiktais („KKK”) lai ir kā piemērs un iedvesma turpmākam

darbam! Protams, apkārt notiekošais var ietekmēt mūsu visu aktivitāti, bet sakopt savu apkārtni, izveidot kaut ko pašu rokām – tas neprasa varbūt reizēm lielus finanšu līdzekļus, cik apņemšanos būt aktīvam, iesaistīties, palīdzēt un aktīvi darboties. Paldies Aronas pagasta ĪUN vīriem Tālim, Guņāram, Aigaram un MC „1. stāvs” pušiem Artim un Reinim par pavasarīgo sveicienu!

MC „1. stāvs” joprojām piedāvā aušanas prasmju apguvi – pašlaik vienām stellēm tiek uzstādīta velkamā ierīce jeb „pupu stelles”, kurās kļūs iespējama daudzveidīgāka aušanas prasmju apguve, ir pieejamas vēl vienas stelles, kurās šobrīd tiek austa šalle. Aušanas iespējas ir arī Zelgauskā, Lauterē, ir vajadzīga tikai vēlme apgūt ko jaunu. Lai gan šūšanas projekts ir noslēdzies, otrdienas joprojām ir šūšanas dienas (gan ne katra otrdienā), tāpēc, ja ir vēlme pievienoties, interesējies pie MC „1. stāvs” vadītājas Ivetas.

Raksturīgākās Lieldienu izdarības sākas jau ar rīta ausmu:

Lieldienu rītā
Ziedēj' zaļa zālīte:
Pats Dieviņš staigāja
Pa zaļu zālīti.

Līdz ar Sauli ceļas arī ļaudis un tūlīt steidzas mazgāt seju tekošā ūdenī, jo Lieldienu rītā ūdenim ir sevišķs dziedinātāja spēks.

Viena no senākajām Lieldienu rīta izdarībām ir putnu dzīšana. Putni nozīmē ļaunumu un slimības: aizdzenot tos no sētas, laukiem un mājām, sagaida, ka tiks aizdzītas visas raizes un ļaunumi. Putnu dzīšana norisinās ar lielu troksni: sit klabatas, klaigā, trokšņo un dzied:

Nāc, māmiņa, vārtus vērt,
Pārnāk putnu dzinējiņi!
Pārnāk putnu dzinējiņi,
Putnu olas vācelē.
Augstu šūpoties, tālu lūkoties!

Katram ir dota iespēja

Līdzās obligātajam mācību darbam skolā ikvienam skolēnam tiek piedāvāta iespēja iesaistīties interešu izglītībā, apmeklējot dažādus pulciņus – tautisko deju pulciņu, jauno ceļu satiksmes dalībnieku pulciņu, vizuālās mākslas pulciņu, muzikālo ansambli, sporta spēļu pulciņu, keramikas pulciņu, dambretes, šaha pulciņu un pulciņu „Tava iespēja” (uzņēmējdarbības pamati).

Aizvien vairāk arī mācību procesā ienāk un ir apgūstami jēdzieni-uzņēmējdarbība, mārketinga, komandas darbs. Šos un vēl citus jēdzienus caur teorētiskās zināšanām pārbaudīt, kā tas praktiski strādā, var, darbojoties pulciņā „Tava iespēja”.

Kusas pamatskolā, sadarbībā Junior Achievement Latvia (JA Latvia), tika izveidoti 2 skolēnu mācību uzņēmumi.

Skolēnu mācību uzņēmums (SMU) ir skolēnu veidots un vadīts mācību uzņēmums, kas attīstīta uzņēmējspēju kompetences un iegūst pirmo pieredzi uzņēmējdarbībā.

Skolēnu mācību uzņēmumiem nav juridiska statusa –

SMU „Klabinātāji nāk!” – no papīra gatavoti dzīvnieciņi.

tos Latvijā pārstāv tikai Junior Achievement Latvia (JA Latvia), kura ir Junior Achievement Worldwide Skolēnu mācību uzņēm-

mumu licences īpašniece.

Skolēni veido komandu, ģenerē radošas un inovatīvas idejas, sadala atbildību un pienākumus, plāno ražošanas un pārdošanas procesus, veido reklāmas materiālus, mācās prezentēt un pārdot savu produktu JA Latvia organizētos pasākumos CITS BAZĀRS, kā arī izmanto JA Latvia e-katalogu.

Apņēmīgi, ar degsmi un lielu aizrautību sava uzņēmuma izveidošanā iesaistījās 3. klase un tika izveidoti divi skolēnu mācību uzņēmumi (SMU). Viens to tiem SMU „Klabinātāji nāk!”, kurā darbojās Adele Keita Kaceviča, Teiksmā Grunte un Emīlija Blaua, piedāvājot no papīra gatavotus papīra dzīvniekus, kurus izvelkot uz rokas, var spēlēt. Otrs SMU „Noderīgi nieciņi”, kurā darbojās Ieva Zvirgzdiņa un Elizabete Kozlovska, piedāvājot atslēgu piekariņus un ledusskapja magnētiņus, kas gatavoti no sakausētām plastmasas pērlītēm.

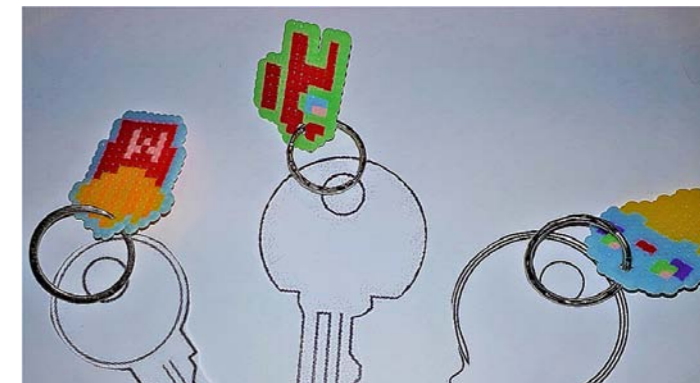
Ņemot vērā šī brīža situāciju, kad tirdziņi netiek organizēti klātienē, bija daudz jāstrādā, lai visu noformētu un ievietotu JA Latvia mājas lapas e-katalogā. Gan prece, tās apraksts, gan videoreklāma dažādos sociālos tīklos prasīja gan laiku, gan izdomu.

Piedaloties JA Latvia Madonas tirdziņā CITS BAZĀRS, bija jātiekas ar žūriju un vērtētājiem zoom platformā, lai prezentētu un pastāstītu par savu preci.

Meitenes ar lielu atbildību un apņēmību centās atbildēt uz visiem žūrijas jautājumiem un kā pašas atzina, viegli nebija.

Lai arī trešklasnieces ir iekļautas pamatskolas grupā (līdz 9. klasei), SMU „Klabinātāji nāk!” ieguva simpātiju balvu no žūrijas.

Nākamais solis-piedalīšanās Vislatvijas tirdziņā CITS

SMU „Noderīgi nieciņi” – atslēgu piekariņi.

BAZĀRS, kurš ir lielākais tirgošanās pasākums ar vairāk nekā 270 skolēnu mācību uzņēmumiem.

Abi SMU tikās zoom tiešsaistē un prezentēja savu preci žūrijai- dažādu jomu ekspertiem. Tas bija vēl viens pārbaudījums, atbildot uz dažādiem āķīgiem jautājumiem. Bet abas komandas tika lieliski ar to galā un SMU „Klabinātāji nāk!” ieguva LIAA simpātiju balvu.

Lai rastos lielāks priekšstats par visu, iesaku apmeklēt Katalogs (jalatvia.lv), kur 280 SMU piedāvā savas preces un starp tiem ir arī Kusas pamatskolas divi SMU.

Vēlos vien piebilst, ka katram pulciņam ir sava loma un prasmes, kādas tiek attīstītas, to apmeklējot, ir svarīgas vispārējai skolēna attīstībai un pilnveidei. Tādēļ – nenovērtēt par zemu interešu izglītību un lietderīgi izmantot skolā pavadīto laiku, ir mans novēlējums.

Vita Frīdvalde,
pulciņa „Tava iespēja” vadītāja

SPORTS

Sportiskā dzīve

Aronas pagastā 2022. gads iesākās ar pasākumu “Aktīvais februāra slēpojums”, jo sacensības uz vietas nevarēja notikt, bija lieli ierobežojumi saistībā ar pulcēšanos. Tāpēc pasākuma dalībnieki krāja kilometrus visu februāra mēnesi, sev vēlāmā laikā un vietā. Pasākumā tika iesaistīti Aronas pagasta iedzīvotāji, ciemiņi, kā arī Kusas pamatskola. Ļoti jauki, ka skola atsaucās un deva bērniem iespēju sporta stundas pavadīt svaigā gaisā uz slēpēm. Vēl viena interesanta lieta, ko organizatori paredzēja, ir 1 dienas laikā vislielākais veikto km skaits, šo punktu varēja krāt visu dienu taisot kaut vai 2-3 vai vairāk piegājienus.

Slēpojumā pa mēnesi tika sakrāti ievērojams nobraukto km skaits – 5324,33 km. Sieviešu konkurencē visvairāk km sakrāja Sanita Petkūne 404,20 km (Pļaviņu novads), 2. vietā

Ilze Zvejsalniece 314,43 km (Lazdonas pagasts) un 3. vieta Linda Meire – 291,92 km (Aronas pagasts). Ļoti sīva konkurencē izvērtās sieviešu grupā par 2.-5. vietu, rezultāti, katru nedēļu mainījās.

Vīriešu konkurencē visvairāk km savāca Uldis Lapsa 646,04 km (Aronas pagasts), 2. vieta Ernests Plotka 505,38 km (Dzelzavas pagasts) un 3. vieta Nauris Raize 410,93 km (Aronas pagasts). Vīriem jau no paša sākuma sāka izkristalizēties pirmās 3 vietas, un ar katru nedēļu arvien vairāk.

Tālāk tika apbalvoti lielākais km skaits, kuri veikti vienā dienā, sieviešu konkurencē ļoti sīva cīņa izvērtās un ik pa nedēļai rezultāti mainījās. Tā pirmo vietu izcīnīja Sabine Grudule 44,101 km (Madona), 2. vietā Linda Meire 43,18 km un 3. vietā Ilze Zvejsalniece 43,06 km.

Vīriešiem ļoti sīvi izvērtās pirmās divas vietas, 1. vieta Nauris Raize 100,46 km, 2. vieta Uldis Lapsa 100,39 km un 3. vieta Ernests Plotka 90,05 km. Kopumā pasākumā piedalījās 18 sievietes un 23 vīrieši. Labākie un aktīvākie tika pie Aronas pagasta piemiņas balvām – lielais pludmales dvielis ar apdruku, kā arī medaļām un nelielām pārsteiguma balviņām.

Veselības veicināšanas projekts

No 4. līdz 6. martam, 3 dienas tika piedāvātas dažādas sportiskās aktivitātes. Vingrošanas nodarbība, kuru vadīja fizioterapeite Ieva Vosele. Nodarbība ilga stundu un pasākuma dalībnieki atzina, ka ir labi pastrādājuši – jūtams viegls nogurums. Galda teniss vīriešu konkurencē bija vērojams no vietējo puses salīdzinoši liels dalībnieku skaits. Prieks bija skatīties,

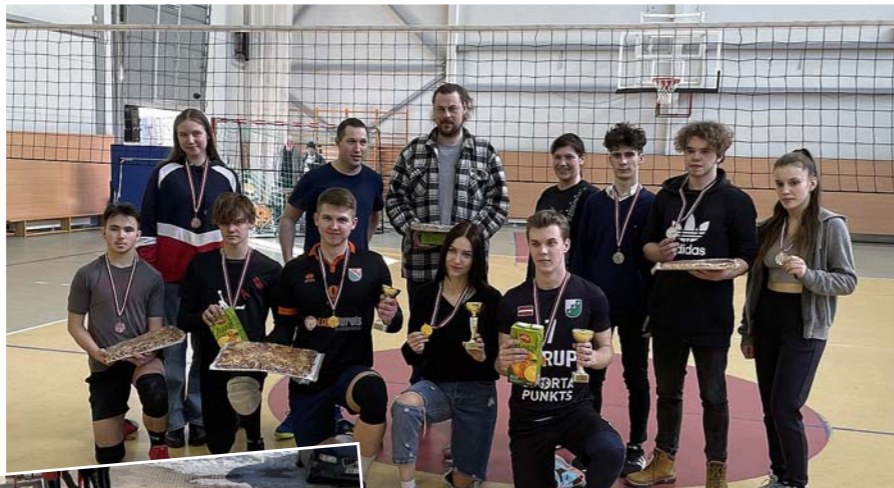
kā mūsējie cīnās ar dalībniekiem no citiem pagastiem. Visaugstāk no Aronas pagasta sanāca aizcīnīties Armandam Kecko – 4. vieta, ļoti maz pietrūka līdz trešajai vietai.

Aktivitatē volejbols, formātā divi vīrieši, viena sieviete. nokomplektējās 4 komandas. Un Visas spēles izvērtās ļoti līdzīgas, apļa turnīrā no 6 spēlēm 4 noslēdzās tikai 3. setā. Pēc tam izspēlējot par vietām 4. vietā palika komanda Kusa (B.Romule, K.Blizna, V. Ikaunieks). Otrajā un trešajā vietā komandas no Mētrienas. Pirmo vietu izcīnīja komanda **Abas Kreisās**, kurā startēja pārstāve no Aronas pagasta – Sabīne Romule, kopā spēlēja ar puīšiem no Ļaudonas un Madonas. Paraleli volejbola cīņām notika šautriņu mešanas turnīrs, kur vērtēja sievietes un vīriešus atsevišķi. Labākā sieviešu konkurencē Linda Vanaga ar 74 punktiem, 2. vietā Ingūna Krūze ar 73 punktiem un 3. vietā Klinta Tropa ar 69 punktiem.

Vīriešiem grupā vislabāk startēja Ralfs Paliepis 79 punkti un 77 punkti, 2. vietā Patriks Koručuks 79 punkti un 65 punkti, 3. vietā Ilmārs Trops 78 punkti.

Veselības nedēļas trešajā dienā norisinājās basketbols 3 pret 3, tā ir spēle uz viena groza ar laika limitu un noteiktu punktu skaitu, kuri ir jāsavāc. Kopumā turnīram bija pieteikušās 6 komandas, bet 2 komandas neieradās veselības apsvērumu dēļ. Un tā 4 komandas tika noteikts, ka izspēlē 2 apļu turnīru un labākā komanda tiek noskaidrota uzvaras un zaudējumus kopā summējot. Un tā pirmā vieta komandai - IMI (I.Trops, M.Gailums, I.Zalpēters), 2. vieta komandai Fermeri (Madona, Kusa – no Aronas pagasta piedalījās Ralfs Ozolnieks) un trešā vieta komandai Zonas presings (Ozoli).

Paraleli basketbola spēlēm notika soda metienu un trīspunktu metienu konkurss, kur vislabāk veicās Ralfam Ozolniekam, kurš arī abos konkursos uzvarēja – soda metienu konkurss no 20 metieniem 18 precīzi un trīspunktu metienu konkurss – 2 minūšu laikā samedīti 17 trīspunktmietieni. Līdztekus basketbola cīņām notika bum-

biņu pārvešana pie sporta zāles un daži atzina, ka nav vienkārši pārnest tās pēc iespējas ātrāk, kad bumbiņas saliktas lielā bļodā un tās jāpārveic uz krāsainajiem riņķiem tā, lai bumbiņu krāsas atbilstu riņķu krāsām. Visātrāk šo uzdevumu sieviešu konkurencē veica Laura Nikolovska, 2. vietā Klinta Tropa. Bet zēnu konkurencē līdz 12 gadiem 1. vieta Reinis Bulders un 2. vietā Ernests Zalpēters. Vīriem (13 gadi un vecāki) visātrākais izrādījās Reinis Drozd, 2. vietā Dagnis platais un trešajā vietā Toms Drozd. Pēc aizrautīgās basketbola spēles sākās cīņas galda tenisa laukumos jauniešiem līdz 18 gadiem un sievietēm. Kopumā

bija 10 dalībnieki, tika salikti visi vienā grupā un katrs ar katru izspēlēja un tā nosakot uzvarētājus. Sieviešu grupā 1. vieta Linda Vanaga, 2. vieta Laima Vanaga. Jauniešiem pirmajā vietā Indra Bērziņa. Jauniešiem zēniem ļoti sīvas izvērtās un pirmajā vietā Ritvars Raize, 2. vietā Edgars Lācis un 3. vietā Matīss Pelšs. Visi pirmo 3 vietu ieguvēji katrā grupā saņēma medaļas un veicināšanas balvas. Kā arī pirmo vietu ieguvēji kausus par piemiņu.

Otro reizi pavasarī (pēdējās cīņas 19. un 20. martā)uzņēmām Kusas sporta zālē Latvijas čempionāta posmu volejbolā u19 meitenēm, kur arī spēlēja Madonas BJSS komanda. Madonas komandā spēlēja arī vairākas meitenes no Aronas pagasta – S. Romule, A. Romule, S. Trokša.

Vents Ikaunieks,
Aronas pagasta sporta pasākumu organizators

„Mežābelei” – 20!

Ja tu tici, ka vari izdarīt ko labu, tad dari to!/Mirdza/

Piekrist uzrakstīt par „Mežābeles” jubileju man nenācās viegli. Divdesmit gadu laikā daudz kas ir mainījies. Ceļojot pa mūsu mīlo zemīti, bieži vien lauka malās, pakalnās, mežmalās, tīrumu un dārzu vidū pamanām tur augošās mežābeles, ar savām spēcīgajām sīkstajām saknēm tās stingri ieaudušās zemītē. Pasākains skaistums dabā, kad pavasaros ābeles ir pilnas ziedos un rudenos bagātas ar sārziem ābolīšiem. Laikam jau sūro augļu dēļ.

Stāsts par ansambļa „Mežābele” izveidošanos sākās pavisam nejauši. 2001. gada decembrī piedalījās senioriem rīkotajā Ziemassvētku pasākumā. Koncertu sniedza pagasta vokālie ansambļi „Madaras” un „Mārtiņrozēs”.

Sarunā ar Dailu atcerējāmies laiku, kad abas dziedājām kolhoza „Vidzeme” un vēlāk saimniecības „Viesiena” vokālajos ansambļos. Tas bija skaists laiks, sarunai pievienojās Laima Vanaga. Spriedām, ka nebūtu slikti, ja Lauterē varētu atkal nodibināt ansambli. Laima par šo tēmu solīja parunāt ar savu meitu Lailu, kura tobrīd strādāja Rīgā, varbūt viņa varētu uzņemties vadību. Lailas atbilde bija – JĀ! Aprunājoties ar bijušo ansambļa dalībniecēm un piesaistot jaunas, tapa ansamblis.

2002. gada 17. februārī sanācām uz pirmo mēģinājumu Lauterē. Vadītāja Laila, Inta, Daila, Mirdza, Rita, Rudīte, Ina, Vizbulīte, Ausma un Zeltīte. Par dziesmām gādāja Laila, izauklējot jaunas un skanīgas. Pati pirmā bija „Mātei”, „Pirms tālu zvaigzni”, „Roze mātes dārzā” un citas. Dziesmu vārdus vajadzēja zināt no galvas. Nekādu špikeru, šajā jautājumā Laila ir ļoti prasīga. Mēģinājumi notika nedēļas nogalēs. Apguvām dziesmas. Ansamblim vajadzēja nosaukumu, spriedām par dažādiem vārdiem, domas dalījās. Vienā no

mēģinājumiem pievienojās Laima un ieteica dot vārdu „Mežābele”. Piekritām, jo arī Lauteres apkārtnē šīs ābeles pavasaros iepriecina ar savām baltī – rozā ziedu kupenām. Par krustvecākiem izvēlējamies Laimu Vanagu un Jāni Raudu.

Divdesmit gadu laikā nav padarīts maz. Notikuši 884 mēģinājumi, esam iemācījušās 323 dziesmas no kurām 282 izdziedātas 223 pasākumos 653 reizes. Pabūts 39 dažādās Latvijas vietās. Viss tiek precīzi dokumentēts.

Pirmo koncertu „Mežābele” sniedza 2002. gada 12. maijā Mātes dienai veltītajā pasākumā. Tā paša gada jūlijā viesojāmies pie kaimiņiem Vestienā. Laika gaitā ansambļa sastāvs pamainījās – pievienojās Ineta, Dzidra, Inese, Ligita, Zane, Ilva, Elza, Olita un Ilze.

Līdzās dziedāšanai režisores Laimas vadībā sākām iestudēt skečus un ludziņas, kā pirmā Annas Brigaderes „Čaukstenes.” Tad sekoja „FLIPS, „Šuri, muri”, „Āziši”, „Runājiet klušāk”. Izspēlējām arī pašu sacerētos skečus Lieldienās un Ziemassvētkos. Dažādībai labi noderēja dažādu rakstnieku, dzejnieku, humoristu radītie darbi. Patika apspēlēt rakstnieces un dzejnieces Andas Līces darbus „Kā kļūt par veceni” (Laila), „Ko tāds var pateikt”, „Blakusparādības”, „Pirmā un pēdējā” (Mirdza). Humorista Pētera Ētera „Pērles”. Vēl repertuārā dažādi īstāsti – „Lauksaimniece”, „Parasts gadījums”, „Uz ielas noklausīta saruna”, „Ērce” un citi. Laimas un Lailas iedrošināta, arī es sāku sacerēt dažādus humora un nopietnākus dzejoļus, svētku uzrunas un skečus. Tā dažādojām mūsu repertuāru koncertos un pasākumos. „Mežābele” piedalījies Latvijas valsts svētkos, Mātes dienā, Lieldienās, Ziemassvētkos, nozīmīgās dzīves jubilejās, senioru svētkos, Ražas un Līgo svētkos, Represēto piemiņas pasākumos, Mednieku un Kāpostu ballēs, Pagastu ģerboņu un Baltā galdauta svētkos, Madonas novada senioru saietos Kusā un Liezerē un vēl, un vēl.

Vairākkārt uzstājamies Lauterē, Kusā, Madonā, Vestienā, Liezerē, Jumurdā. Viesojāmies Kalsnavā, Inešos, Meirānos, Lubānā, Vējāvā, Lēdmanē, Mārcienā, Dzelzavā, Lizumā, Druvienā, Zelgauskā, Vecpiebalgā kā arī citviet pagastā „Kučuru dzirnavās”, „Līderē”, „Lielajos Kupros”, „Asaros”, vecajā Līderes skolā, Liezeres „Stiebriņos”.

Piedalījāmies septiņos Vislatvijas „Mežābeļu” saietos Durbē, Lauterē, Jērcēnos, Skrundā, Žiguros, Smiltēnē un Valmierā. Viesojāmies arī Cēsīs organizētajā pasākumā kolektīviem, kura nosaukumā bija vārds „Ābele”. Madonā katru gadu notika vokālo ansambļu skates, kurās piedalījāmies arī mēs. Skatēs ieguvām 1. un 2. pakāpes diplomus. Esam iepriecinājušas pansionātu ļaudis Madonā, Ērgļos, Liepkalnē, Barkavā. Savukārt Dzelzavā, Viļānos, Jumurdā, Lauterē priecējām skatītājus kopā ar amatierteātra „Aronieši” aktieriem. Līdzdarbojamies Madonā teātru skatē izrādē pēc Rūdolfa Blaumaņa noveles „Paradīze”.

Lai uz skatuves izskatītos labi, vajadzēja padomāt par tērpiem. 2003. gadā uzšuvām savas pirmās „štātes”. Tagad esam gana bagātas ar tērpiem.

Šo 20 gadu laikā ieguvām daudz jaunu draugu un domubiedru. Ko-

lektīvā darbojamies savam priekam un cenšamies iepriecināt arī citus. Savā pulciņā svinam vārda dienas, nozīmīgas dzīves jubilejas, apmeklējam sacensības un teātra izrādes. Prieks par bērniem un mazbērniem. Stādām un audzējam puķes, kā arī priecājamies par citu meiteņu audzētajiem krāšņajiem ziediem. Tā katru rudenī ziedus var apskatīt Lauteres kultūras namā izstādē „Rudens ziedi”. Dzīve nestāv uz vietas, tā nepārtraukti mainās.

Esam piedzīvojušas ļoti skumjus brīžus ne tikai savās, bet arī radu un draugu ģimenēs. Pavadījušas mūžībā savus mīļos un tuvos cilvēkus. Tas ļoti sāp... Sāpes tik ātri nenorimst. Bet, esot kopā, cenšamies uzmuntrināt viena otru un skatīties uz dzīves gaišo pusi. Dzīves vētras arī mūs „Mežābeles” ir nolauzušas: divas stipras un spēcīgas galotnes – Ausmu un Dailu. Ir ļoti, ļoti skumji...

Turpinām darboties, bet daudzām iecerēm svītru ir pārvilcis KOVIDS. Regulāri vairs nenotiek mēģinājumi. Par Lauteres tradīciju ansambli varētu rakstīt vēl daudz. Vistālākais ceļš mūs vedis uz Durbi- pirmais Vislatvijas „Mežābeļu” saiets. Tas bija piedzīvojumu un pārsteigumu pilns. Ceļojot pa dažādām Latvijas vietām, vienmēr ir bijis kaut kas skaists un neatkarotjams. Radās

sajūta, ka esi patiesi gaidīts, sevišķā pateicībā ŽĪGURU un VIĻĀNU ļaudīm par viņu sirsnību, bagātīgi klātajiem galdiem un stipro „šmakovciņu”. Tas viņu pusē pieder pie lietās.

Lielu paldies jāsaka mūsu ģimenēm par sapratni un atbalstu, kuras piecieta prombūtni no mājām mēģinājumu un koncertu laikā. Sirsnīgs paldies Madonas mūzikas skolas pedagogiem – Artūram Grandānam, Inesei Freijai un Ivetai Graubiņai-Zviedrei par dalību ansambļu skatēs. Pirms skatēm mēģinājām arī Madonā. Artūrs palīdzēja pieslēpēt dzies-

mu skanējumu. Deva padomus, kā labāk tās izpildīt, ko pielabot, lai dziesmas skanētu nevainojami. Lika būt pārliecinātām pašām par sevi un to, ko darām. Nekad neatteica un ziedoja savu brīvo laiku.

Paldies pašvaldībai par atbalstu un transportu. Un kur tad nu vēl mūsu šoferiši, kuriem jāsaka milzīgs paldies. Bez viņiem mēs nespētu nokļūt dažādās Latvijas vietās. Tie ir Pēteris, Jānis, Ainārs, Viesturs, Aigars un Gunārs. Neskaitāmas reizes ceļojām ar saviem personīgajiem transporta līdzekļiem.

Paldies skatītājiem un klausītā-

jiem par labiem vārdiem, ziediem un aplausiem. Ļoti ceram, ka pieņemsim saslīkstību ar KOVIDU un viss mainīsies uz labo pusi. Satraukumu tomēr rada arī nežēlīgais karš Ukrainā. Jābūt gataviem uz visu. Pavasarī varbūt izdosies „Mežābeles” jubileju nosvinēt.

Mūsu pagasta ļaudīm vēlu labu, veselīgu, saulainu un darbīgu pavasari. Lai vienmēr mierīgas būtu debesis virs mūsu mazās Latvijas!

Mirdza Valdburga,
„Mežābele” dalībiece

„Aronieši” šopavasār..

Amatierteātris? Esam izdzīvojuši un darbojamies neganto vīrusu ierobežojumos, ar nemieru un bažām klausoties un skatoties Ukrainas kara notikumus, pārvarējuši te viena, te otra slimības brīžus...

Ne tikai draugu smaidi, bet arī skaistais marts šopavasār – ar sērsnu rītos, saulītes siltumu un palāsēm pusdienlaikā – tas kopā uzmundrina ikvienu „aronieti”.

Lai nebūtu katrreiz jāmēro ceļš no Kusas uz Lauteri, Normundam un Ilutai no Zelgauskas, reizi nedēļā mēģinām Kusas sporta halles mazajā zālē, dažreiz MFC „I. Stāvs”, bet reizi mēnesī – Lauteres KN.

12. februārī viesojāmies Druvienā. Paldies Aigaram, kas izbrīvēja sestdienu, lai būtu mūsu šoferis. Sagādīšanās, ka tajā pašā dienā Druvienai cauri gāja autorallijs, tāpēc bijušajā skolā, tagad latvisko tradīciju Saieta namā, skatītāju nebija daudz, bet tikām laipni un sirsnīgi sagaidīti.

12. martā uzstājamies Jumurdas Saieta namā, bibliotekāre Agita Opincāne bija izveidojusi pasaku grāmatu izstādi, sagaidīja jumurdiešus, arī skolniekus un vēl mazākus bērnus, iesaistīja tos dažādos uzdevumos, piemēram, pasaku nosaukumu veidošanā no dotiem vārdiem.

Kāpēc pasaku? No vairākām sadzīves pasakām un vienas „nepasakas” esam izveidojuši nelielu uzve-

dumu. Izvēlēto pasaku varoņi – zemnieku vīri un sievas, kungi, jauni puiši un meitas, norūpējušās mammas, „nepasakas” – mūsdienu krāpnieki,

par kādiem gana dzirdam radio un televīzijā.

Pasakās pierādījums, ka ar gudrību, asprātību, atjautību var pārspēt

varu un spēku. Paldies šoferītim Tālim un namamātem Agitai un Ērikai!

Pašlaik amatierētrī „Aronieši” darbojamies mēs: 7 dāmas, 1 maza jaunkundze un 4 kungi. Kuri? Atnāciet Liendienās Kusā, redzēsiet daļu no viņiem.

Pagasta pārvalde un Lauteres KN, bibliotēka mūs atbalsta, bet ko

vēl vēlēties?

Lai Kusas gleznainajā estrādē, par kuru, protams, rūpējas, būtu vieta pašdarbniekiem, kur pārģērbties!

Lai pagasta rotāšanā dažādos svētkos aktīvāk piedalītos pagasta iestādes!

Lai kultūras nama sarūpētos koncertus un pasākumus apmek-

lētu lielāks iedzīvotāju skaits, kā iedzīvotāju pulcēšanos pie pagasta pārvaldes, atbalstot Ukrainu un mieru, nosodot Krievijas agresiju, lai iestāžu vadītāji atcerētos savas vadošās lomas arī šeit!

Laima

Dzīves gudrību pamats latviešu tautas pasakās

Pirmā grāmata, kuru mēs iepazīstam bērniem, ir pasaku grāmata. Sākumā pasakas lasa priekšā vecāki vai vecvecāki, vēlāk sākam paši vilkt skaņas kopā, lasīt un veidot savu fantāziju, brīnumu pasauli. Tieši pasaka palīdz veidot pozitīvā varoņa tēlu – stipru, drosmīgu, gudru, tādu, kuram var uzticēties, kurš vienmēr atnāks palīgā, ja ir notikusi nelaime. Pasakas māca drosmi, uzdrīkstēšanos, uzticēšanos, godīgumu, dāsnumu, cieņu, sirsnību. Atklāj istas draudzības nozīmīgumu. Galvenā pasaku atziņa – labsirdība, godīgums vienmēr atgriezīs pie tiem, kuri palīdz citiem, labais vienmēr uzvar ļauno. Senajās latvie-

šu tautas pasakās paustās gudrības joprojām ir aktuālas, pamācošas un vērtīgas. 12. martā, Jumurdas Saieta ēkā, Lauteres amatierētris „Aronieši” izspēlēja dažādas latviešu tautas sadzīves pasakas. Gudrība, atjautība, asprātība no pasaku varoņiem, Lauteres aktieru izpildījumā, aizrāva gan pieaugušos, gan bērnus. Aroniešu teātra mākslas mīlestība, Jumurdas puses ļaudis iepriecina gadu no gada. Mums ir izveidojusies sirsnīga sadarbība, mēs viens otru esam labi iepazīnuši, gaidām ar prieku katru tikšanās reizi. Esam draudzīgi, atsaucīgi kaimiņi. Priecē, ka katrā tikšanās reizē varam redzēt jaunus aktierus, papildinā-

jumu „Aroniešu” kolektīvam. Arī šoreiz, patīkami pārsteidza Martas, vēl nemaz nav skolniece, drosme, atbildība izspēlējot uzticētos tēlus. Paldies aktieriem, ka dāviniet savu brīvo laiku līdzcilvēku iepriecināšanai, paldies režisorei Laimai Vanagai, paldies Viesienas bibliotēkas vadītājai Inai Cimerei par atbalstu izstādes iekārtošanā, paldies atsaucīgajiem pasākuma apmeklētājiem, lasītājiem. Lasīsim pasakas, mācīsimies no tajās izteiktajām dzīves gudrībām, ticēsim labajam.

Uz tikšanos bibliotēkā!

Agita Opincāne,
bibliotekāre Jumurdā

Vecmamma. Mamma. Meita.

Tā ir mūsu saistība. Tā ir mūsu kopība.

Viena otru uzklāsim, atbalstām, uzjautrinām, sapurinām!

UN MUMS RADĀS IDE-

JA! Jo kā vecmamma saka – tas, kas šobrīd notiek, nu jau ir līdz „brošai”! Un šķiet daudziem...

Kā būtu, ja mēs kopā dusmas, izmisumu, bezspēcību, vainošanu un neiecietību – iemainītu pret kopīgu, cilvēcisku, sirds siltuma enerģiju? Kā būtu, ja mēs kopā radītu ko iedvesmojošu un paliekoši vērtīgu?

Atsūti mums savu vai savas ģimenes spēka recepti, labsajūtas for-

mulu vai iedvesmas stāstu un foto! (līdz 1 lapai.)

Pastāsti, kas Tev vai Tavai ģimenei ir palīdzējis pārvarēt grūtus brīžus. Uzjautā arī saviem vecākiem un vecvecākiem!

Mēs tos apkoposim grāmatā – KOPSAISTE! Liksim citātos mūsu izveidotajā Facebook lapā, lai varam būt kopā sirds siltuma enerģijas KOPSAISTĒ jau no paša sākuma.

MĒS TICAM, KA MĒS KOPĀ VARAM – KOPT MŪSU SAISTĪBU!

#kopsaiste

Lai šīs enerģijas virpulis iegriežas ar jaudu!

P.S. Vēstules var sūtīt e-pastā: kopsaiste@gmail.com, KOPSAISTES Facebook lapā, papīra formātā: Laimai Vanagai, Viesienas iela 10, Lautere, Aronas pag., LV-4846.

Pateicība

LAI KATRA DIENA TEV KĀ ATRADUMS, KURĀ TIEK IELIKTS – PRIEKŠ, SPĒKS UN VARĒJUMS.

Paldies čaklajam, atsaucīgajam AIGARAM LIELUPAM par rūpīgi iztūrtajiem ceļiem. Pateicoties viņa būšanai „laikā un vietā”, bagātīgā sniega sega mūsu ikdienas gaitas netraucēja.

„Poķu”, „Kārķu”, „Mieriņu”, „Āru” iemītnieki.

MŪŽĪBAS BALSS

Paņem līdz saules glāstu,
Ko tev draugu rokas liek,
Lai tev, smilšu klēpī dusot,
Mazu brīdi siltāk tiek.

(P. Priede)

Reģistrētie mirušie:

Jānis Stucs
22.12.1950. – 23.12.2021.

Juris Andris Saliņš
28.09.1952. – 29.12.2021.

Marija Cāzere
02.10.1942. – 09.01.2022.

Ārijs Dzenis
17.02.1943. – 03.02.2022.

Jānis Rozentāls
01.10.1942. – 04.02.2022.

Oļegs Rečauskis
27.05.1957. – 28.03.2022.

Īsumā par ziemas darbiem

Šogad ziema pēc vairāku gadu pārtaraukuma sākās ļoti agri, mūs lutināja ar sniega kalniem, ar straujām laikapstākļu maiņām – atkusnis mijās ar salu, biežiem nokrišņiem. Infrastruktūras uzturēšana šādos laikapstākļos prasīja papildus laiku, finanses, cilvēkresursus un tehniku. Saskārāmies galvenokārt ar tehniskām problēmām, dažreiz tehnika pievīla, taču visu darījām pēc labākās sirdsapziņas, ņemot vērā iedzīvotāju ierosinājumus, sūdzības un uzslavas.

Paldies, galvenokārt, jāsaka darbiniekiem, kuri strādāja garās darba stundas naktīs un pa dienu, cīnījās ar sniegu, ledu un enerģijas resursu trūkumu, mēs to novērtējam! Paldies īpašumu uzturēšanas nodaļas darbiniekiem, sētniekiem, traktortehnikas vadītājam, T. Zariņam. Vietējiem uzņēmējiem, ar kuriem

tika slēgti līgumi, par ceļu uzturēšanu ziemas sezonā. Īpašs paldies SIA „Kalnāres”, Andrejam Dzenim, traktortehnikas vadītājiem Aigaram Lielupam, Guntim Šķesterim, SIA „Jawa L.V.” Leonīdam Vjatkinam, traktortehnikas vadītājam Jurim-Blaus, Z/S Zemgaļi, Vilim. Liepiņam. Visiem izturību turpmāk.

Paldies vietējiem iedzīvotājiem par sapratni, nākmajai sezonai gatvojoties pašvaldība analizē aizgājušo ziemu, izvērtē un pieņem lēmumus ceļu, ielu uzturēšanas uzlabošanai nākamajā sezonā.

Pavasara sezonu iesāksim ar Lielo Tātku, kura norisināsies 30. aprīlī, ar devīzi: Celies, posies, iesaisties! Uz tikšanos.

Aigars Braidaks,
Aronas pagasta pārvaldes īpašumu uzturēšanas nodaļas vadītājs

ARONAS
PAGASTA VĒSTIS

www.aronaspagasts.lv

ARONAS PAGASTA PĀRVALDES IZDEVUMS
Izdevēja adrese: Aronas pagasta pārvalde, Kusa, Melioratoru iela 3, Madonas novads, LV-4847
Avīzes redaktore – Laura Zariņa,
e-pasts: aronasvestis@inbox.lv
palīgi: Lolita Tipaine, Rudīte Prikule, Ina Cimere.
Reģistrācijas apliecība Nr. 310.
Metiens 400 eks.
Par rakstu saturu un faktu precizitāti atbild raksta autors.

Iespiests SIA Erante, Madona,
Saieta lauk. 2, LV-4801

17. aprīlī plkst. 11:00
Kusā pie sporta zāles
visi aicināti
uz **LIELDIENU SVINĒŠANU!**

Programmā:

- *Lieldienu olu skaistumkonkurss**
/ līdzīgi ņemt visskaistākās olas/;
- *Radošās darbnīcas lieliem un maziem kopā ar Lauru**
/olu dekupāža, putnu darināšana, glitter tetovējumi/;
- *Olu ripināšana un olu kaujas;**
- *Mīklu minēšana un Lieldienu spēles;**
- *Jautrus skečus izrādīs un dziesmas izdziedās**
pagasta pašdarbnieki;
- * Lieldienu Spēka zupas baudīšana.**

Pasākuma laikā var tikt
fotografēts

